

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. – smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos
Vyriausybei
Kopija
Teisingumo ministerijai

2017-07-04 Nr. SR-3079
I

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS
KAITOS GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO NR. XIIP-742(2)**

Švietimo ir mokslo ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko 2017 m. birželio 30 d. pavedimą Nr. S-23-1781, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIIP-742(2)“ projektą (toliau – nutarimo projektas) ir prašo svarstyti jį ypatingos skubos tvarka.

Nutarimo projekto teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. birželio 28 d. sprendimas Nr. SV-S-320 „Dėl Įstatymų ir nutarimo projektų išvadų“.

Nutarimo projekto tikslas – iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių patvirtinimo“ projektui ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tikslinti pagal teikiamas pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektą parengė Švietimo ir mokslo ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vedėja Loreta Žadeikaitė, tel. 2191148, el. p. Loreta.Zadeikaite@smm.lt), Strateginių programų skyriaus vedėjas Ričardas Ališauskas, tel. 2191122, el. p. Ricardas.Alisauskas@smm.lt, Mokymosi visą gyvenimą departamento Pedagogų veiklos skyriaus vedėja Vilma Bačkiūtė, tel. 2191134, el. p. Vilma.Backiute@smm.lt

PRIDEDAMA.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIIP-742(2)“ projektas, 3 lapai.

Švietimo ir mokslo ministrė

Jurgita Petrauskienė

Dalia Švelnienė, tel. 2191150, el. p. Dalia.Svelniene@smm.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL BENDROJO UGDYMO
MOKYKLOS KAITOS GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO NR. XIIP-742(2)**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. birželio 28 d. sprendimo Nr. SV-S-320 „Dėl įstatymų ir nutarimo projektų išvadų“ 5 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių patvirtinimo“ projektui Nr. XIIP-742(2) (toliau – Projektas), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tikslinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Projektas iš esmės atitinka Septynioliktos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr.167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau - Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas) numatomas priemonės ir į Lietuvos Respublikos Vyriausybės siekį mažinti planavimo dokumentų skaičių, siūlome pakeisti Projekto 2 straipsnio formuluotę ir ją išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei atsižvelgti į Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių nuostatas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“.“

2. Įvertinus Projektu tvirtinamose Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairėse (toliau – Gairių projektas) aktualizuojamas pokyčių sritis, manome, kad Gairių projekto pavadinimas susiaurina jo paskirtį. Atsižvelgdami į tai, siūlome Gairių projekto pavadinime atsisakyti žodžio „mokykla“ ir jį išdėstyti taip: „Bendrojo ugdymo kaitos garės“.

3. Siekiant teisinio aiškumo siūlome patikslinti Gairių projekto 7 punkto pirmajame sakinyje įvardinto tyrimo pavadinimą, o antrajame šio punkto sakinyje po žodžio „Visose“

vietoje žodžio „vertinimo“ įrašyti žodį „tyrimo“. Atsižvelgiant į minėtas pastabas siūlome Gairių projekto 7 punktą išdėstyti taip:

„7. Nuo 2006 metų Lietuva dalyvauja tarptautiniame penkiolikmečių tyrime (PISA, angl. *Program for International Student Assessment*). Visose tyrimo srityse – gamtamokslio, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų – Lietuvos mokinių pasiekimai žemesni už tyrime dalyvaujančių šalių vidurkį (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 234 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 metų veiklos ataskaitos pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“). Dauguma Lietuvos mokinių sėkmingai atlieka pagrindinių žinių atkūrimo ir žinomų taisyklių taikymo užduotis, tačiau gerokai mažiau įveikia probleminius, integralaus mąstymo ir kūrybiškumo reikalaujančius uždavinius. Tarptautinių ir nacionalinių tyrimų duomenys rodo statistiškai reikšmingus ugdymo kokybės skirtumus tarp mokyklų, ypač tarp miesto ir kaimo mokyklų, kai kuriose gebėjimų vertinimo srityse reikšmingai skiriasi merginų ir vaikinų pasiekimai.“

4. Gairių projekto 14.2. papunktis atliepia Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 2.3.1. papunktyje numatytas priemones, tačiau susiaurina nuostatą dėl pedagogus rengiančių institucijų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatyta, kad „už pedagogų rengimą ir jų kvalifikacijos tobulinimą atsakingos stipriausią mokslinį bei profesinį potencialą turinčios aukštosios mokyklos“, o Gairių projekte siekiama įtvirtinti, kad „pedagogai rengiami edukologijos mokslinius tyrimus vykdančiuose universitetuose“. Atsižvelgdami į aukštųjų mokyklų, rengiančių pedagogus, atstovų siūlymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano nuostatas ir siekį sukurti tris pedagogų rengimo centrus, siūlome laikytis nuostatos, kad pedagogus rengia aukštosios mokyklos, tai yra universitetai ir kolegijos.

5. Pažymime, kad keičiant Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 48 straipsnyje numatytus kvalifikacinius reikalavimus mokytojams, būtina nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kuris užtikrintų mokytojų teisę į darbą ir teisėtus lūkesčius. Atsižvelgiant į tai, siūlome Gairių projekto 14.2. papunktyje atsisakyti imperatyvaus reikalavimo visiems mokytojams įgyti magistro kvalifikacinį laipsnį ir vietoj sakinio „Mokytojai pradeda dirbti savarankiškai tik įgiję magistro kvalifikacinį laipsnį“ įrašyti sakinį „Siekiant profesinės karjeros augimo, skatinti mokytojus įgyti magistro kvalifikacinį laipsnį“.

6. Gairių projekto 16.3 papunktyje numatyta įsteigti ir įveiklinti Ugdymo tyrimo ir inovacijų tinklą. Pažymėtina, kad žodis „steigti“ suponuoja atskiros juridinio asmens steigimo procedūrą. Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į tai, kad atskiros juridinio asmens steigimo tikslingumas nėra įvertintas bei didintų valstybės biudžeto išlaidas, siūlome Gairių projekto 16.3 papunktyje atsisakyti žodžių „įsteigti“ ir „įsteigiamas“ ir išdėstyti taip:

„16.3. Įveiklinti Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklą.

Siekiant telkti ir stiprinti pajėgas bendrojo ugdymo tyrimams ir inovacijoms kurti, įveiklinamas Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklas, vienijantis aukštųjų mokyklų, mokslinių tyrimų institutų ir kitų institucijų tyrėjus bei pažangias idėjas diegiančius pedagogus-praktikus. Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklui priskirtos funkcijos, padedančios tobulinti bendrojo ugdymo sistemą: analizuoti ugdymo tendencijas ir švietimo politikos įgyvendinimo stebėsenos rezultatus; atlikti nacionalinius mokinių pasiekimų tyrimus ir tarptautinių PISA, TIMSS ir kt. tyrimų antrinę analizę; atlikti mokymo(si) išteklių ekspertinį vertinimą ir kitas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pavestas ekspertines funkcijas; rengti bendrojo ugdymo politikos ir jos įgyvendinimo priemonių rekomendacijas; pagrįsti ugdymo naujoves ir telkti aukštųjų mokyklų bei kitų tinkamų organizacijų specialistus žvalgomiesiems projektams įgyvendinti; organizuoti pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemoje dalyvaujančių dėstytojų mokymus.“

7. Siekiant teisinio aiškumo Gairių projekto 20.2 papunktyje, vietoje žodžių „darbo sąlygas“ siūlome vartoti žodžius „darbo funkcijas“ ir antrąjį sakinį išdėstyti taip: „Atlyginimai diferencijuojami pagal darbuotojo atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams ir skirtingas darbo funkcijas“.

Ministras Pirmininkas

Švietimo ir mokslo ministras

Teisės skyriaus
vyriausioji specialistė
Jurgita Šerpatauskienė
2017-07-04

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS
DĖL ĮSTATYMŲ IR NUTARIMO PROJEKTŲ IŠVADŲ

2017 m. birželio 28 d. Nr. SV-S-320
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138, 145 straipsniais ir atsižvelgdama į Seimo 2017 m. birželio 22 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-82, Seimo 2017 m. birželio 27 d. posėdžių protokolus Nr. SPP-83 ir Nr. SPP-84, nusprendžia:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių teisės aktų projektų:

13 1. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4758.

26 2. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-400(2).

9 3. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 2 ir 10¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-516(2).

26 4. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-692(3).

23 5. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIIP-742(2).

Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja

Rima Baškienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS
NUTARIMAS
DĖL BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS KAITOS GAIRIŲ PATVIRTINIMO

2017 m. d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gaires (pridedama).

2 straipsnis.

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei iki 2017 m. gruodžio 1 d. patvirtinti Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių įgyvendinimo priemonių planą.

Seimo Pirmininkas

Teikia:

Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas

Eugenijus Jovaiša

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2017 m. d.
nutarimu Nr. XIII-

BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS KAITOS GAIRĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos gairių (toliau – Gairės) tikslas – nustatyti Lietuvos bendrojo ugdymo sisteminių pokyčių sritis ir strateginius uždavinius. Įgyvendinant Gairės siekiama aktualizuoti ir paspartinti Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XII-745 „Dėl Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“, iškeltų tikslų įgyvendinimą, veiksmingai prisidėti prie Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, ir Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. XII-2654 „Dėl Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairių patvirtinimo“, įgyvendinimo. Gairėmis taip pat siekiama paskatinti Jungtinių Tautų 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtos darnaus vystymosi darbotvarkės „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų“ 4-ojo darnaus vystymosi tikslo „Užtikrinti visa apimančią ir lygiavertę kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi“ įgyvendinimą.

2. Bendrojo ugdymo mokyklos kaitos tikslas – vadovaujantis humanistinėmis vertybėmis suteikti pedagogų, visos mokyklos bendruomenės pastangas kiekvieno mokinio individualybei atsiskleisti, užtikrinti asmenybės brandą, pasiekimus ir pažangą, ugdyti sėkmingai profesinei karjerai, atsakingai visuomeninei veiklai ir saviraiškai svarbias kompetencijas.

3. Bendrasis ugdymas tobulinamas vadovaujantis visuomenės darnaus vystymosi principais, atsižvelgiant į jų interpretaciją švietimo politikos kontekste:

3.1. Vertybinės nuostatos: švietimas yra viešoji vertybė ir investicija į asmens sėkmę ir valstybės ateitį bei saugumą; švietimo sistemos paskirtis – kiekvienam asmeniui suteikti lygiavertes galimybes pasirinkti ir siekti išsilavinimo bei karjeros.

3.2. Sistemiškumas: švietimo sistema yra vientisa, užtikrinanti išsilavinimo galimybių įvairovę ir sklandų perėjimą iš vieno švietimo lygio į kitą, formaliojo ir neformaliojo švietimo tarpusavio dermę ir mokymąsi visą gyvenimą siekiant užsibrėžtų mokymosi rezultatų.

3.3. Kontekstualumo ir tarptautiškumo dermė: švietimo politika atliepia ir yra integruojama į tarptautinius procesus, atskleidžiant nacionalinį savitumą ir poreikius.

3.4. Refleksijos ir ateities įžvalgos dermė: švietimo politikos formavimas ir įgyvendinimas grindžiamas apibendrinta pažangia patirtimi ir orientuojamas į visuomenės ir valstybės raidos strateginių tikslų įgyvendinimą.

3.5. Bendradarbiavimas: švietimo politika formuojama ir įgyvendinama sutelkiant įvairių suinteresuotų grupių ir institucijų pastangas jos rezultatyvumui ir veiksmingumui pasiekti tarptautiniu, sisteminiu, instituciniu ir asmeniniu lygmenimis.

4. Bendrojo ugdymo pokyčių siekiama šiose susijusiose srityse:

- 4.1. ugdymo turinys;
- 4.2. pedagogų rengimas ir karjera;
- 4.3. edukologijos srities moksliniai tyrimai;
- 4.4. mokyklų strateginis valdymas;
- 4.5. bendrojo ugdymo finansavimas.

5. 2015 metais priimti bendrojo ugdymo plėtotės dokumentai – Geros mokyklos koncepcija ir Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymais Nr. V-1308 „Dėl Geros mokyklos koncepcijos patvirtinimo“ ir Nr. V-1309 „Dėl Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašo patvirtinimo“, – skatina siekti aukštesnės švietimo kokybės bei veiksmingumo, sukurti ir įdiegti jų įgyvendinimo priemones.

II SKYRIUS ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

6. Išsilavinimas – esminė šiuolaikinės visuomenės ir valstybės pažangos bei kiekvieno asmens sėkmės prielaida. Geros mokyklos koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308, nurodytos svarbiausios bendrojo ugdymo kokybės charakteristikos yra asmenybės branda, pasiekimai ir pažanga.

7. Nuo 2006 metų Lietuva dalyvauja tarptautinėje mokinių pasiekimų vertinimo programoje (PISA, angl. *Program for International Student Assessment*). Visose vertinimo srityse – gamtamokslio, matematinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų – Lietuvos mokinių pasiekimai žemesni už tyrime dalyvaujančių šalių vidurkį (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 234 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 metų veiklos ataskaitos pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“). Dauguma Lietuvos mokinių sėkmingai atlieka pagrindinių žinių atkūrimo ir žinomų taisyklių taikymo užduotis, tačiau gerokai mažiau įveikia probleminius, integralaus mąstymo ir kūrybiškumo reikalaujančius uždavinius. Tarptautinių ir nacionalinių tyrimų duomenys rodo statistškai reikšmingus ugdymo kokybės skirtumus tarp mokyklų, ypač tarp miesto ir kaimo mokyklų, kai kuriose gebėjimų vertinimo srityse reikšmingai skiriasi merginų ir vaikų pasiekimai.

8. Mažėjant bendrojo ugdymo mokyklų skaičiui kaimo vietovėse, ribojamos gyventojų galimybės gauti kokybišką bendrąjį ugdymą ir neformalųjį švietimą. Ryškėja vaikų dalyvavimo neformaliajame ugdyme netolygumai – vienos savivaldybės įvairiomis neformaliojo švietimo galimybėmis pasinaudoja mažiau nei ketvirtadalis mokinių, kitose – visi (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 234). Valstybė privalo suteikti visiems lygiavertės galimybės gauti kokybišką švietimą, nepaisant tautybės, amžiaus, socialinės padėties ar gyvenamosios vietos.

9. Mokytojų kolektyvai neatsinaujina: šalies mokyklose dirba daug vyresnių nei 50 metų pedagogų, o jaunesni nei 30 metų mokytojai bendrojo ugdymo mokyklose 2016 m. tesudarė 3–5 procentus (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 234). Kad geriausi abiturientai rinktųsi pedagogo profesiją, svarbiausi veiksniai, formuojantys profesijos statusą visuomenėje, yra kokybiškas pedagogų rengimas, patrauklios darbo sąlygos, profesinio tobulėjimo galimybės bei adekvatus atlyginimas.

10. Planuotos pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemos, kuri užtikrintų veiksmingą pagalbą mokytojui, mokyklos vadovui, nepavyko sukurti (Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės valstybinio audito 2016 m. gegužės 10 d. ataskaita Nr. VA-P-50-3-5 „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas“). Tobulinant kvalifikaciją svaresnis turėtų būti aukštųjų mokyklų bei mokslinių tyrimų institutų mokslininkų indėlis – aktualizuoti ir susieti su besikeičiančia tikrove įvairių mokomųjų dalykų turinį, kurti ir perteikti didaktikos naujoves, modernizuoti ugdymo infrastruktūrą.

III SKYRIUS BRANDŽIOS ASMENYBĖS, IŠSILAVINUSIO PILIEČIO UGDYMAS

11. Asmenybės brandai ir individualioms galimybėms atskleisti yra svarbi racionali visų ugdymo sričių pusiausvyra. Ugdymo turinyje bendrieji ir dalykiniai gebėjimai siejami su aktualiais visuomenės darnaus vystymosi ir kultūros kontekstais. Aktyvi mokinių veikla

organizuojama taip, kad būtų atsakingai įgyvendinami (asmeniškai, šeimoje, bendruomenėje) vertybėmis ir naujausiomis žiniomis grindžiami sprendimai dabar ir kuriama ateities perspektyva.

12. Ugdymo turinio kaitos strateginiai uždaviniai ir numatomi jų įgyvendinimo rezultatai:

12.1. Parengti į kompetencijų plėtotę orientuotas bendrojo ugdymo programas.

Bendrojo ugdymo programose dėmesys sutelkiamas į mokinio bendrųjų ir dalykinių kompetencijų visumą. Kompetencijos integruoja žinias, gebėjimus ir vertybines nuostatas, jie plėtojami ir pritaikomi mokantis įvairių mokomųjų dalykų, dalyvaujant neformaliojo švietimo programose, įvairiose praktinėse mokyklos ir bendruomenės veiklose. Atsižvelgiant į amžiaus tarpnių ypatumus, mokinio pasaulėvaizdis nuosekliai konstruojamas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo lygmenimis, pasižyminčiais daugialypėmis jungtimis tarp mokomųjų dalykų ir (arba) ugdymo sričių.

12.2. Užtikrinti tinkamus materialiuosius mokymo(si) išteklius.

Bendrojo ugdymo programų įgyvendinimo materialieji ištekliai apima mokomąją ir metodinę medžiagą, aktyvų mokymąsi skatinančius vadovėlius ir virtualias mokymosi aplinkas, jiems kurti pasitelkiami įvairių sričių mokslininkai ir mokytojai praktikai, švietimo pagalbos specialistai. Plėtojama mokytojų konsultavimo sistema – virtuali metodinės paramos platforma. Visų tipų mokyklų ugdymo infrastruktūra modernizuojama diegiant pažangias informacines ir kitas technologijas bei ugdymo modelius, naudojant neformaliojo ugdymo aplinką, pavyzdžiui, muziejus, kūrybinių industrijų ir verslo įmones, gamtos mokyklas saugomose teritorijose, aukštųjų mokyklų ar mokslinių tyrimų institutų atviros prieigos centrus ir kt.

12.3. Tobulinti asmeninių mokymosi pasiekimų vertinimo sistemą.

Vertinant mokinių mokymosi ir bendrųjų kompetencijų plėtotės pasiekimus, didesnė reikšmė teikiama formuojamajam vertinimui, mokinio ir mokytojo dialogu grindžiamam grįžtamajam ryšiui ir tolesnio mokymosi asmeninės perspektyvos aptarimui. Vertinimas derinamas su tarptautinių mokymosi pasiekimų kriterijais ir metodikomis, kūrybiškai panaudojant informacines sistemas. Mokinio brandos įvertinimas (brandos atestatas) grindžiamas 11–12 klasių rezultatų kaupiamuoju (pažangos) vertinimu, įskaitant brandos egzaminus ir pasirinktos srities brandos darbą bei neformaliojo ugdymo (mokslo, meno, sporto) ir visuomeninės veiklos pasiekimus.

IV SKYRIUS

PEDAGOGŲ RENGIMO IR KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO SISTEMA

13. Pedagogo profesionalumas, profesinė etika – svarbiausi mokinio ir mokyklos pažangos veiksniai. Pedagogo kompetencijos ir vaidmuo atliepia bendrojo ugdymo strategines nuostatas ir užtikrina mokinių pasiekimų bei mokyklos plėtotės tikslų įgyvendinimą. Kvalifikacijos tobulinimas yra neatsiejama pedagogo veiklos dalis.

14. Pedagogų rengimo kaitos ir karjeros užtikrinimo strateginiai uždaviniai ir numatomi jų įgyvendinimo rezultatai:

14.1. Parengti šiuolaikinio pedagogo kompetencijų aprašą, kuris būtų suderintas su Studijų pakopų aprašu.

Pedagogo (mokytojo, švietimo administracijos, socialinio pedagogo ir kt.) kompetencijų aprašas nustato bendrojo ugdymo sistemos darbuotojo profesinės karjeros perspektyvą. Juo vadovaujantis apibrėžiamos studijų programų, pagal kurias rengiami bendrojo ugdymo specialistai, profesinių studijų ir kvalifikacijos tobulinimo programų ugdomos kompetencijos bei su jomis susieti skirtingų kvalifikacinių kategorijų reikalavimai, kurie taikomi atestuojant darbuotojus arba priimant į darbą konkurso tvarka.

14.2. Suformuoti nacionalinę pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemą.

Bendrojo ugdymo įstaigų pedagogai rengiami edukologijos mokslinius tyrimus vykdančiuose universitetuose, užtikrinančiuose tinkamas pedagoginės praktikos ir pradedančiųjų mokytojų podiplominės stažuotės sąlygas. Studijos gali vykti lygiagrečiuoju, gretutiniu ir nuosekliuoju būdais, lanksčiai taikant nuolatinių ir ištestinių studijų formas ir individualų studijų planavimą. Rengiant plataus akiračio mokytojus, pirmumas teikiamas dviejų ar daugiau mokomųjų dalykų mokytojų rengimui. Mokytojai pradeda dirbti savarankiškai tik įgiję magistro kvalifikacinį laipsnį.

Kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo veikla sutelkiama pedagogus rengiančiuose universitetuose bei švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka akredituotose kvalifikacijos tobulinimo įstaigose. Kvalifikacijos tobulinimas grindžiamas moksliniais tyrimais ir kritine pažangios praktikos analize, atsižvelgiant į aktualius bendrojo ugdymo kaitos bei konkrečios mokyklos poreikius, pirmumą teikiant tęstiniais mokymams, mokyklų komandų mokymams ir konsultavimui darbo vietoje.

14.3. Sukurti pedagogų veiklos vertinimo ir nuoseklios karjeros prielaidas.

Pedagogo karjerą (užimamą pareigybę) lemia pasiektas kompetentingumo lygis ir veiklų įvairovė. Kiekvienais metais atliekama pedagogo veiklos refleksija ir įsivertinimas, atsižvelgiant į mokinių ugdymo(si) rezultatus ir profesinį indėlį į mokyklos strateginių tikslų įgyvendinimą. Ne rečiau kaip kartą per 5 metus arba pretenduojant į aukštesnę pareigybę (kategoriją), teisės aktų nustatyta tvarka atliekama atestacija. Vadovaujantis atestacijos rezultatais, pedagogams gali būti suteikiamos ilgalaikės (iki vieno metų trukmės) profesinės atostogos metodinei medžiagai rengti, stažuotei ir (arba) tiriamajam darbui atlikti.

V SKYRIUS

MOKSLINIAI TYRIMAI BENDROJO UGDYMO INOVACIJOMS

15. Nuolat atsinaujinančiai ir visuomenės raidos iššūkius patiriančiai bendrojo ugdymo sistamai būtinas kompleksine analize ir mokslinėmis įžvalgomis grindžiamas politikos formavimas ir sprendimų priėmimas. Veiklos kritinė analizė ir moksliniais tyrimais grindžiamos inovacijos yra dinamiškos ugdymo sistemos veiksmingumo prielaida.

16. Bendrojo ugdymo plėtotės strateginiai uždaviniai ir numatomi jų įgyvendinimo rezultatai:

16.1. Ugdyti pedagogų gebėjimus atlikti tyrimus, orientuotus į ugdymo turinio ir proceso tobulinimą.

Pedagogo veikla yra neatsiejama nuo jos efektyvumo ir mokinių ugdymo rezultatų analizės ir nuolatinio pedagoginės veiklos tobulinimo. Pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programose ir atestacijos reikalavimuose būtina deramą vietą skirti gebėjimui atlikti ugdymo refleksiją ir analizę, kūrybiškai taikyti teorines žinias ir mokslinių tyrimų rezultatus, priimti inovatyvius sprendimus, įvertinant alternatyvas bei tikėtinus socialinius ir etinius padarinius. Pedagogams sudaromos sąlygos rengti metodines publikacijas, dalyvauti mokslinėse stažuotėse ir (arba) studijuoti edukologijos doktorantūroje.

16.2. Įgyvendinti ugdymo inovacijų žvalgomojus projektus.

Ugdymo kaitos uždaviniams ir inovacijoms įgyvendinti inicijuojami ir įgyvendinami žvalgomieji projektai, kad bendrojo ugdymo sistemoje būtų rekomenduojama diegti išbandytas ir pasiteisinusias naujoves. Skatinamas mokslininkų ir pedagogų praktikų dalyvavimas nacionaliniuose bei tarptautiniuose projektuose ir teminių tinklų veikloje.

16.3. Įsteigti ir įveikinti Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklą.

Siekiant telkti ir stiprinti pajėgas bendrojo ugdymo tyrimams ir inovacijoms kurti, įsteigiamas Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklas, vienijantis aukštųjų mokyklų, mokslinių tyrimų institutų ir kitų institucijų tyrėjus bei pažangias idėjas diegiančius pedagogus-praktikus. Ugdymo tyrimų ir inovacijų tinklui priskirtos funkcijos, padedančios tobulinti bendrojo ugdymo sistemą: analizuoti ugdymo tendencijas ir švietimo politikos įgyvendinimo stebėsenos rezultatus; atlikti nacionalinius mokinių pasiekimų tyrimus ir tarptautinių PISA, TIMSS ir kt. tyrimų antrinę

analizę; atlikti mokymo(si) išteklių ekspertinį vertinimą ir kitas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos pavestas ekspertines funkcijas; rengti bendrojo ugdymo politikos ir jos įgyvendinimo priemonių rekomendacijas; pagrįsti ugdymo naujoves ir telkti aukštųjų mokyklų bei kitų tinkamų organizacijų specialistus žvalgomiesiems projektams įgyvendinti; organizuoti pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemoje dalyvaujančių dėstytojų mokymus.

VI SKYRIUS

SAVITA MOKYKLOS STRATEGIJA IR KULTŪRA

17. Ugdymas yra veiksmingas, kai į nacionalinės švietimo politikos uždavinių svarstymą ir įgyvendinimą įtraukiama visa mokyklos bendruomenė: mokiniai, jų tėvai, mokytojai ir kiti darbuotojai, administracija. Vadovaudamiesi bendruomenę vienijančiomis vertybėmis ir siekiniais, jie prisiima skirtingus įsipareigojimus ir drauge kuria mokykloje savitą ugdymo(si) ir bendrystės aplinką – ateities visuomenės modelį.

18. Mokyklos kaitos strateginiai uždaviniai ir numatomi jų įgyvendinimo rezultatai:

18.1. Skatinti mokyklų savarankiškumą ir įvairovę.

Geros mokyklos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308, įvardija bendrojo ugdymo institucinės pertvarkos siekinius, kuriais grindžiamas mokyklos strateginis valdymas. Mokyklos strategija apima visas veiklos sritis – formalųjį ir neformalųjį ugdymą, projektus, socialines sąlygas, žmogiškųjų ir materialųjų išteklių plėtotę, bendradarbiavimą su visuomene. Mokyklos skatinamos kurti mokyklos profilį atitinkančią aplinką ir įgyvendinti veiklos modelius, užtikrinančius geriausius ugdymo(si) rezultatus bei pozityvų psichologinį klimatą įvairių poreikių vaikams, plėtoti demokratiškas savivaldos ir pasidalytos lyderystės formas.

18.2. Formuoti mokyklos kokybės kultūrą.

Mokyklos bendruomenė skatinama sutarti dėl planavimo laikotarpio kokybės siekinių ir rodiklių bei būdų jiems pasiekti. Veiklos savianalizė, dalyvaujant suinteresuotoms šalims, yra esminis ugdymo kokybės tobulinimo veiksnys ir paskata kurti besimokančią, socialiai atsakingą organizaciją. Išorinis mokyklų vertinimas nuosekliai keičiamas konsultavimu ir metodine pagalba, atsižvelgiant į mokyklos strategijos įgyvendinimo pažangą ir jos dermę su valstybinės švietimo politikos uždaviniais. Apie pasiektus mokyklos veiklos rezultatus ir sprendžiamas problemas informuojama mokyklos bendruomenė, dalininkai ir steigėjas.

18.3. Stiprinti mokyklos ir vietos bendruomenės sąveiką.

Mokyklos ir vietos bendruomenės sąveika yra svarbi dviem aspektais: bendruomenės gyvensenos ir sąlygų ypatumai teikia galimybių praturtinti ugdymo turinį tikrovės kontekstais ir plėtoti profesinį orientavimą, o bendruomenės problemų, jų priežasčių ir perspektyvos aptarimas motyvuoja imtis pažangių, gyvenimo kokybę gerinančių pokyčių, ugdyti tiriamosios ir pilietinės veiklos įgūdžius. Skatinama daugialypė mokyklos partnerystė su vietos savivaldos ir nevyriausybinėmis organizacijomis, verslo įmonėmis, akademinėmis ir kultūros institucijomis, laidojanti ugdymo turinio aktualumą ir visuomeninės veiklos įvairovę.

VII SKYRIUS

KOKYBIŠKO UGDYMO PRIEINAMUMĄ UŽTIKRINANTIS FINANSAVIMAS

19. Bendrojo ugdymo sistema, tenkindama viešąjį interesą, yra įpareigota užtikrinti visiems lygiavertes švietimo sąlygas ir kokybę nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Mokinių, kurių pasiekimai žemesni dėl nepalankių ugdymo, socialinių, ekonominių ir kultūrinių sąlygų, gebėjimams plėtoti numatoma papildomų lėšų ir žmogiškųjų išteklių.

20. Bendrojo ugdymo finansavimo strateginiai uždaviniai ir numatomi jų įgyvendinimo rezultatai:

20.1. Didinti bendrojo ugdymo prieinamumą.

Ugdymo kokybės teritoriniams ir socialiniams skirtumams švelninti ir lygiavertėms ugdymo(si) galimybėms užtikrinti taikoma diferencijuoto lėšų skyrimo mokykloms schema, atsižvelgiant į bendruomenės poreikius, veiklos sąlygas ir regiono plėtros perspektyvą. Daugiafunkciai bendruomenės centrai panaudojami neformaliojo švietimo ir kūrybinei veiklai („visos dienos mokykla“). Ugdymo formas ir turinį pritaikant skirtingiems lavinimo poreikiams tenkinti, puoselėjama lietuvių ir tautinių mažumų kultūra, skatinama mokinių saviraiška.

20.2. Įdiegti mokytojo karjeros ypatumus atitinkančią atlyginimų sistemą.

Mokytojų, kito pedagoginio personalo atlyginimai grindžiami etatinio darbo apmokėjimo tvarka. Atlyginimai diferencijuojami pagal darbuotojo atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams ir skirtingas darbo sąlygas. Numatyta lanksti pedagogų pensijų skyrimo, pasitraukimo iš profesinės veiklos, perkvalifikavimo tvarka ir papildomos socialinės garantijos į periferiją persikėlusiams jauniems specialistams.

20.3. Užtikrinti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų naudojimą, orientuojantis į sisteminį poveikį.

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojami projektai, orientuoti į strateginių bendrojo ugdymo uždavinių įgyvendinimą. Siekiant sisteminio jų poveikio, finansavimo sąlygų aprašuose įvardijami rezultatų kokybės vertinimo kriterijai ir rodikliai. Investicinių projektų rezultatams vertinti pasitelkiami bendrojo ugdymo perspektyvą išmanantys ekspertai, jie parengia tokių projektų pritaikymo bendrojo ugdymo sistemoje rekomendacijas.

VIII SKYRIUS GAIRIŲ ĮGYVENDINIMAS

21. Įgyvendinant Gaires, būtina atnaujinti ir tarpusavyje suderinti bendrąjį ugdymą reglamentuojančius ir su jais susijusius teisės aktus.

22. Vadovaudamasi Gairėmis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė įvertina Vyriausybės programos priemonių ir jų įgyvendinimo rodiklių atitiktį Gairėms ir Gairėse nurodytiems strateginiams uždaviniams.

23. Gairių įgyvendinimo stebėseną integruojama į Vyriausybės programos priemonių įgyvendinimo stebėseną, o metinė Gairių įgyvendinimo ataskaita yra Vyriausybės veiklos metinės ataskaitos sudedamoji dalis.

24. Gairių įgyvendinimo priemonių plano vykdymo parlamentinę priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos Seimas.